

Els grups municipals del PSC, EL COMÚ DE LLEIDA, ERC i CIU presenten, d'acord amb el que disposa el Règim de Sessions Plenàries i Normes de Funcionament del Ple, al Ple d'aquesta Corporació del mes de novembre de 2016 la següent:

MOCIÓ

PERQUÈ LA CIUTADANIA DE LLEIDA PUGUI CONÈIXER ELS SEUS DRETS EN MATÈRIA DE POBRESA ENERGÈTICA

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Al ple del més de Maig de 2016 es va aprovar una Declaració institucional per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. Amb aquesta declaració institucional l'ajuntament de Lleida, i en especial l'equip de govern van comprometre amb els següents acords:

- *La Paeria, amb recursos propis, amb els que pot obtenir d'altres Administracions, amb aplicació d'eines tributàries al seu abast i amb els recursos que pugui obtenir dels acords amb les companyies subministradores de serveis, assegurarà el dret universal a l'habitatge i als subministraments públics essencials, aigua, gas i electricitat a aquelles persones que es trobin en situació d'especial vulnerabilitat i garantint que no es duen a terme talls d'aquests serveis bàsics.*

- *La Paeria dóna suport a l'acord de la cimera entre Govern, Parlament i entitats municipalistes i socials d'elaborar ràpidament una nova normativa per recuperar eines d'actuació per part de les administracions.*

- *La Paeria demana a les entitats bancàries que assumeixin corresponsablement el seu paper en la solució habitacional necessària al nostre país.*

- *En la seva defensa al dret a l'habitatge, la Paeria durà a terme accions per garantir l'aturada de tots els desnonaments així com el dret a l'accés a un alberg públic amb treballadors professionals i allotjament per a totes les persones amb perfils d'atenció diferenciats.*

- *L'Ajuntament de Lleida entén que la funció de l'ordenament jurídic és l'assoliment d'una societat més justa i igualitària i la protecció de les classes més desafavorides. Tots els ciutadans i ciutadanes de Lleida han de tenir garantit el compliment dels drets fonamentals de les persones i en aquesta declaració ens comprometem al dret a l'habitatge i al subministrament dels serveis*

públics essencials.

La pobresa energètica mata, sobretot, a dones grans. Entre un 10% i un 40% de l'increment de mortalitat hivernal es pot atribuir al fet de viure en precarietat. A Espanya serien entre 2.000 i 8.000 persones mortes per aquest motiu –més enllà de les malalties i les altres causes que es registren a les estadístiques– per **fred domèstic**. (*Annex I. Infografia que publica El Punt Avui a data del dimarts 15 de novembre de 2016*).

L'accés a l'energia està directament vinculat al benestar de les persones. Es fan palesos greus problemes de salut i fins i tot en alguns casos de mort en col·lectius empobrits que no poden gaudir d'accés a l'energia, sobretot a dones entre 70 i 79 anys, segons les investigacions d'equips de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, en el marc del projecte Europeu Sophie (*Annex II. Adjuntem estudis d'investigació*).

La gent gran és la que s'està més temps a casa, molts cops impossibilitada o amb majors dificultats per sortir al carrer. Són els primers en patir la impossibilitat de mantenir la llar a una temperatura adient. Cal tenir en compte que els casos de mort no tan sols es deuen al fred directament, sinó també de forma indirecta, ja que la majoria de morts en incendis a llars eren atribuïbles a l'ús de mètodes perillosos per escalfar-se. A més, les entitats socials denuncien que moltes famílies demanen menjar precuinat per evitar la despesa de gas i llum per cuinar, amb el consegüent perjudici per la seua salut. També són importants els problemes de ventilació dels edificis. Els Bombers han treballat en 342 incendis en habitatges a la província de Lleida aquest 2016 (dades fins al 31 d'octubre): més d'un al dia. Aquest tipus d'incendis es dupliquen quan arriba el fred (*Segre 08/11/2016*).

La tasca d'aïllament tèrmic als edificis evita morts i, per tant, hauria de ser una de les mesures prioritàries a prendre als edificis de la ciutat, començant per les llars de persones en situació de pobresa. Investigadors de l'Agència de Salut Pública de Barcelona han comprovat que una bona part d'aquestes morts són evitables: fins a un 67% mitjançant el simple aïllament tèrmic de les façanes dels edificis.

Ara que arriba l'hivern és fonamental que ens centrem en protegir a les famílies vulnerables dels talls de subministraments i que no es tornin a repetir mai més episodis com el del passat dilluns 13 de novembre, quan una dona de 81 anys va morir a Reus en un incendi provocat per espelmes, 2 mesos després que Gas Natural li tallés la llum. A posteriori, hem pogut saber que els serveis socials no tenien coneixement del tall i que l'empresa subministradora havia incomplert amb les següents obligacions incloses a la Llei 24/2015:

Article 6. Mesures per a evitar la pobresa energètica

1. Les administracions públiques han de garantir el dret d'accés als subministraments bàsics d'aigua potable, de gas i d'electricitat a les persones i unitats familiars en situació de risc d'exclusió residencial, d'acord amb l'article 5.10, mentre duri aquesta situació. En el cas del gas, el dret d'accés únicament es garanteix si l'edifici afectat disposa d'aquest tipus de subministraments.

4. Per tal que s'apliqui el principi de precaució establert per l'apartat 2, quan l'empresa subministradora hagi de fer un tall de subministrament ha de sol·licitar prèviament un informe als serveis socials municipals per a determinar si la persona o la unitat familiar es troba en una de les situacions de risc d'exclusió residencial determinades per l'article 5.10. En cas que es compleixin aquests requisits s'han de garantir els subministraments bàsics d'acord amb el que estableix l'apartat 1 i s'han d'aplicar els ajuts necessaris establerts per l'apartat 3 per tal de no generar un deute a la persona o la unitat familiar.

5. L'empresa subministradora ha d'informar, en qualsevol avís o comunicació que faci referència a la manca de pagament del servei, dels drets relatius a la pobresa energètica establerts per aquesta llei, d'acord amb el que estableix l'article 17.6 de la Llei 22/2010, del 20 de juliol, del Codi de consum de Catalunya.

Les dades sobre pobresa energètica són dramàtiques i afecten a una part considerable de la població. Segons l'informe elaborat per la Asociación de Ciencias ambientales (ACA), titulat "Pobreza, vulnerabilidad y desigualdad energètica" de l'any 2014, 5,1 milions de persones a l'estat espanyol passen fred a l'hivern. Segons dades de 2014, l'11% de les llars de l'estat espanyol no poden mantenir durant els mesos d'hivern una temperatura adequada a casa i 3,2 milions de persones endarrereixen el pagament de factures.

A Catalunya, segons les dades de 2014 l'Institut Català d'Estadística (Idescat), el 9,5% dels catalans/es (683.000 persones) pateixen pobresa energètica, fet que suposa un augment del 77% en relació a les xifres de 2013.

L'última comunicació pública que ha fet l'ajuntament de Lleida als mitjans de comunicació sobre actuacions en casos de risc de pobresa energètica destaca que la Paeria ha detectat 741 llars que pateixen pobresa energètica i n'estudia 336 casos més. Segons la Paeria, els serveis socials han realitzat 1.396 informes de pobresa energètica per evitar talls de llum, aigua i gas i n'estudien 1.066 més. A més s'informa de que es té constància de 87 talls de subministrament a famílies de manera indeguda.

Tanmateix, i donada la importància del tema i la gravetat de la situació existent, atès que hi ha en joc vides i la salut de moltes persones de la nostra ciutat, considerem que l'actuació del Govern Municipal pot millorar i que caldria reforçar aquestes accions. Prenent com a vàlides les dades de Idescat a **Lleida ciutat hi ha més de 12.000 persones patint pobresa energètica** i les dades del propi ajuntament deixen palès que els Serveis Socials no les tenen detectades. A més, podem constatar que la gran majoria desconeixen com fer efectius els seus drets. Creiem que és fonamental que tots els veïns de Lleida que estan en risc de pobresa energètica coneguin els passos a seguir per acollir-se a la llei.

Hi ha moltes famílies que dormen tots en una habitació per no haver d'escalfar el pis. La incapacitat per mantenir l'habitatge a una temperatura confortable, és a dir, a 18 graus a l'hivern i 25 a l'estiu, causa sobretot problemes greus de salut tant física (malalties circulatories i respiratòries) com mental (ansietat, depressió, estrès i aïllament). En l'estudi *El procés d'implementació de polítiques d'aïllament tèrmic de façanes i els impactes sobre els determinants de l'equitat de salut*, s'hi detallen els riscos de viure en una casa freda i humida i la pressió psicològica que significa per a una família haver d'adoptar solucions com dormir tots en una mateixa habitació per no haver d'escalfar la resta del pis. La incomoditat tèrmica crònica, la preocupació per les factures de llum i gas, la por de caure o de viure amb deutes, els maldecaps pels problemes de salut i la sensació de no veure-hi solució són algunes de les conseqüències que se'n deriven.

Hi ha una llei en vigor, la 24/2015, que protegeix a les persones en situació d'exclusió residencial dels talls de subministraments, protecció que a l'hivern és encara més necessària. Sabem que les companyies subministradores incompleixen la llei i continuen efectuant talls sense notificar a serveis socials. I és evident que aquestes persones i/o famílies poden desconèixer la protecció que els garanteix la llei 24/2015. No podem oblidar que les empreses subministradores tenen part de la responsabilitat del problema. Però cal posar en valor els instruments de què disposem des de l'àmbit municipal per lluitar contra la pobresa energètica. Amb aquest objectiu, proposem els

següents **ACORDS:**

1. Realitzar una tasca **d'empadronament** exhaustiva.
2. Realitzar un **estudi** a Lleida per preveure quins són els col·lectius que es veuen més perjudicats per la pobresa energètica i en els quals caldria intervenir primer, definint les causes de vulnerabilitat.
3. Establir uns **protocols d'actuació** en cada cas, prioritzant les urgències, sobretot quan les persones afectades són gent gran i infants.
4. **Promoure la rehabilitació energètica dels habitatges** per evitar que augmentin les desigualtats, les penúries i les morts. Cal tenir en compte no només el fred, sinó la calor, incorporant mesures dedicades a modificar la ventilació.
5. Fer **difusió** mitjançant dels instruments comunicatius de la Paeria dels continguts de la campanya de consells de seguretat que els Bombers van presentar a Lleida, amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables.
6. Elaborar un **fulletó informatiu** sobre els drets que tenen les persones en situació d'exclusió residencial respecte als talls de subministraments (llum, aigua i gas), de les obligacions de les empreses subministradores, en base a la Llei 24/2015, i de quins són els passos que ha de seguir qualsevol persona que es trobi es risc d'impagament o en impagament dels subministres.
7. Atenent a la proximitat del fred més sever, fer arribar aquest fulletó informatiu a totes les llars de la nostra ciutat en un **termini màxim d'1 mes**.
8. Continuar amb les campanyes informatives endegades per l'Ajuntament en els mitjans de comunicació i via web de la Paeria
9. Posar en funcionament un dispositiu que garanteixi una atenció adequada, amb diferents **punts d'atenció a la pobresa energètica**, dotats amb el personal necessari per a poder atendre a les persones que requereixin informació o hagin d'iniciar els tràmits per a evitar talls de subministraments, per tal d'assessorar ajudar en els tràmits per accedir als ajuts als barris més afectats, així com per prevenir situacions.
10. Instar el Govern de la Generalitat a garantir els recursos suficient per aconseguir la tramitació àgil i flexible dels informes de vulnerabilitat així com de les accions adreçades a detectar i intervenir en les situacions de pobresa energètica per part de l'administració local.
11. Per **complir els protocols definits per la Llei de Pobresa Energètica**, cal que les subministradores facilitin els llistats de les persones que els estan deixant de pagar les factures. En cas de no ser proporcionats, cal que l'Ajuntament els exigeixi, ja que són dades crucials per tal que Benestar Social pugui contactar amb els afectats per a demanar-los les seves dades d'ingressos i fer-los els informes d'exclusió residencial amb l'objectiu d'acolliment a l'esmentada llei.
12. Exigir al Govern de la Generalitat la signatura de convenis amb les empreses subministradores amb la finalitat que condonin el deute familiar i assegurin els subministraments bàsics a totes les llars en situació de risc d'exclusió residencial. Fer públic

a la pàgina web de la Generalitat, els acords i convenis signats així com, les aportacions de les empreses subministradores.

13. En compliment de la Llei 24/2015, quan l'Ajuntament tingui coneixement de qualsevol tall de subministraments que incompleixi la Llei, i encara que aquest s'hagi restablert, el notificarà a la Generalitat per tal d'assegurar que s'apliquin d'immediat les sancions contemplades a la Llei 24/2015.
14. Reservar una partida pressupostària per a realitzar **auditories a les llars** de les persones que ja estan acollides a la Llei i a totes les que s'hi puguin acollir per tal que puguin reduir els consums d'energia i, conseqüentment, els deutes que es generen i continuar i reforçar les accions d'assessorament energètic a les famílies vulnerables
15. Reservar una partida per a la creació i implementació d'eines informàtiques que **ajudi als tècnics municipals** a gestionar els expedients de pobresa energètica i les auditories energètiques a les famílies afectades i que tingui mòduls de consells d'estalvi, de connexió amb les bases de dades de consums de les companyies i d'enviament de missatges a les famílies afectades.
16. Reservar una partida pressupostària per **rehabilitacions de millora de l'eficiència energètica** en habitatges en situació de pobresa energètica.
17. Crear una **comissió de pobresa energètica** entre Paeria, la Taula del Tercer Sector i la resta d'entitats que tracten amb persones vulnerables.
18. Reclamar al Govern de l'Estat que adopti les recomanacions de la Resolució del Parlament Europeu, del 14 d'abril de 2016, sobre la consecució de l'objectiu de lluita contra la pobresa davant de l'augment de les despeses de les famílies.
19. Notificar aquests acords al govern de l'estat, a la Generalitat de Catalunya, a l'Aliança contra la Pobresa Energètica i a totes les companyies subministradores que operen a la ciutat.

Lleida, 25 de novembre de 2016

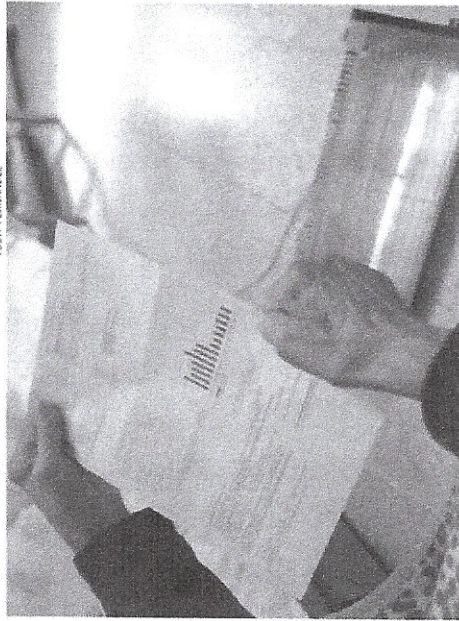
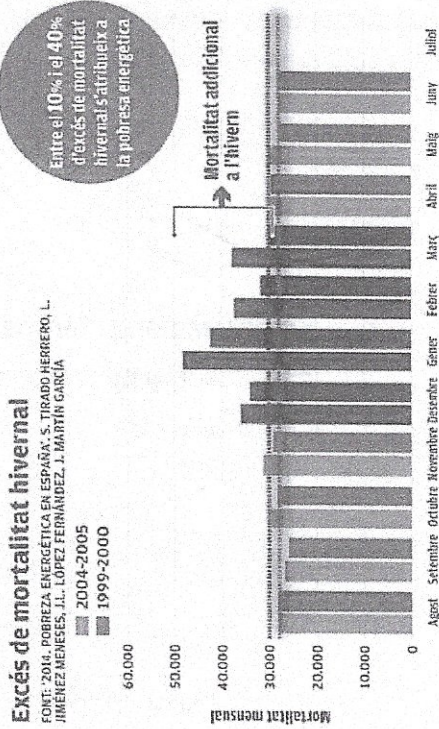
Montse Mínguez García
PSC

Sergi Talamonte Sánchez
Comú de Lleida

Paco Cerdà Esteve
CIU

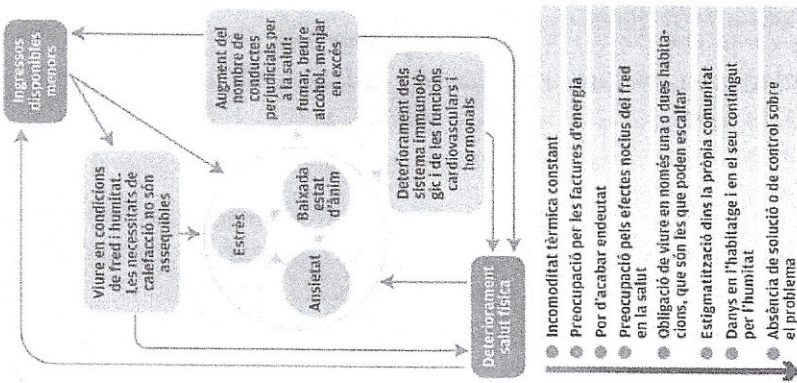
Carles Vega i Castellví
ERC-Avancem

Efectes en la salut de la pobresa energètica (dades de l'Estat espanyol)

JUDIT FERNÁNDEZ

De la mala salut mental a la física

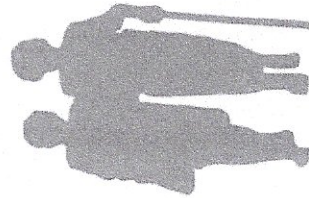
Pobresa energètica

- Impactes**
- Infecçons tracte respiratori
  - Cardiovasculars: ACV i infarts
  - Problemes de salut mental: estress, ansietat, depressió i aïllament
  - Exacerbació de problemes músculoesquelètics, cardiovasculars i respiratoris (asma, EPOC)
  - Retornament determinants com el laboral o l'educació

Grups vulnerables

- Menors**
- Menys guany de pes
  - Retard en el desenvolupament
  - Menys assoliment educatiu
  - Més ingressos als hospitals/CAP
  - Més incidència i gravetat de brots d'asma i problemes respiratoris

Gent gran

- Empitjorament de l'artritis i els reumatismes
  - Aïllament
  - Caigudes
- Grups que passen més estona a casa**
- Desocupats
  - Malalts
  - Persones grans
  - Infants

FONTE: ELS EFECTES SOBRE LA SALUT DE LA POBRESA ENERGÈTICA. LLUÍS CAMPRUBÍ I ANDRÉS PERALTA. AGÈNCIA SALUT PÚBLICA DE BARCELONA

Annex II Estudi d'investigació

2016 Congress of the Spanish Society of Epidemiology

Andrés Peralta, Lluís Camprubí, Maica Rodríguez-Sanz, Xavier Basagaña, Carme Borrell, Marc Marí-Dell'Olmo. Impacto en la mortalidad asociada a frío de intervenciones de eficiencia energética en vivienda social en la ciudad de Barcelona (1986-2012).

<http://www.slideshare.net/sophieproject/impacto-en-la-mortalidad-asociada-a-fro-de-intervenciones-de-eficiencia-energtica-en-vivienda-social-en-la-ciudad-de-barcelona-19862012-66159365>

http://www.sophie-project.eu/publications_communications.htm

